

Kom, nå er alt ferdig

Lignelsen om Det store gjestebudet, Luk 14,15-24.

Tale på genmix 13.3.2011 av Oddvar Sjøvik

Hvordan hadde du følt det hvis du hadde laget til en kjempefest og innbudt dine beste venner, men så takket alle sammen nei. Det måtte ha vært litt av en nedtur! Men denne nedturen opplevde Jesus i forhold til sitt eget folk, jødene. Og dessverre opplever han det samme også i dag, gang på gang, .

Temaet for denne Genmixen er "Det store gjestebudet" og lignelsen finner vi i **Luk 14,15-24.**

1. Tolkning av lignelsen

La oss først se litt på selve lignelsen, hva de enkelte ledd betyr:

Jesus var selv innbudt i gjestebud, da en av gjestene sier: Luk 14,15 "*Salig er den som får sitte til bords i Guds rike.*" Jødene trodde at Gud en dag skulle opprette sitt rike på denne jord. Da skulle en ny tidsalder begynne, og denne tiden sammenlignet de med å bli med i et stort gjestebud. Og jødene tenkte at i det selskapet var det utelukkende bare plass til fromme jøder. At hedninger og syndere skulle ha noen plass der, var for dem utenkelig.

Det er da Jesus forteller denne lignelsen. – Fortellingen stemmer med det som var vanlig praksis på den tiden når man innbød til gjestebud. *Dagen* ble kunngjort god tid på forhånd når innbydelsene ble sendt ut. Men ikke selve timen når festen skulle begynne. Men når dagen kom og alt var ferdig, ble tjenere sendt ut for å si fra: Nå er det klart. Kom, alt er ferdig. Å ta imot innbydelsen på forhånd, men så avvise den når dagen og tiden kom, var en alvorlig fornærmelse.

I lignelsen er mannen som innbyr til selskap, Gud. De opprinnelig innbudte er jo jødene. Gjennom hele historien hadde de sett frem til at Messias skulle komme, men da han kom, avviste de innbydelsen for han kom ikke slik de hadde tenkt.

I lignelsen kommer de med dårlige unnskyldninger: En hadde kjøpt seg en åker og måtte ut og se på den. Her var det *forretningens* krav som kom i veien for Guds tilbud.

En annen hadde kjøpt seg fem par okser og måtte prøve dem. På en vanlig gård var det som oftest bare *ett par* okser. Her er det tydeligvis en svært rik person det tales om. Han var så opptatt av sin *rikdom* at han ikke hadde anledning til å komme. Den tredje var nygift og skyldte på det. Nå var det faktisk en lov i Israel at den som var nygift skulle fritas fra plikter. *5 Mos 24,5 En nygift mann skal ikke dra ut i krig og ikke bli pålagt noen andre plikter. Han skal være fritatt i ett år, til gagn for sitt hus og til glede for henne som han har tatt til kone.* Men innbydelsen til Guds rike er ikke en plikt man skal fritas fra om man er nygift.

Her blir i og for seg *gode* ting ble en hindring for det *beste*.

Dermed går det ut en ny innbydelse til "*fattige og vanføre og blinde og lamme.*" Med dem sikter Jesus til tollere og syndere som han innbød til sitt rike. Dette at Jesus hadde fellesskap med slike, vakte stor forargelse hos de fromme, til tross for at de selv avviste hans innbydelse. Men Jesus svarte ved en slik anledning: *Mark 2, 17* "*Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere.*"

Men enda var det plass ved festbordet. Så for tredje gang går tjenerne ut og innbyr de som de møtte på *veiene og stiene*. Med dem sikter Jesus til hedningene, det vil si ikke-jøder. Ordet hedning er i bibelsk språkbruk alle som ikke er jøder. - Ordet "hedning" kommer av det greske ordet *etne* som betyr folkeslag. Det ligger ikke noe nedsettende i det. Hedningene, det er oss også.

Når Jesus sier at de skal *nødes* til å komme, så betyr det ikke at man skal bruke fysisk tvang. Dessverre er det blitt gjort opp gjennom historien. Folk har blitt tvunget til å ta imot den kristne tro under trussel med fengsel, tortur og død. Og man har forsvart det ut fra dette ordet!

Nei, å *nødes* betyr her en inntrengende innbydelse, drevet ut fra kjærlighet. Det finnes ingen annen slags tvang i Guds rike. 2 Kor 5,14 *For Kristi kjærlighet tvinger oss, sier Paulus. Vi ber dere på Kristi vegne, la dere forsone med Gud!*

2. Anvendelse

Selv om lignelsen først og fremst hadde adresse til jødene i Jesu samtid, for å forklare det underlige at Guds utvalgte folk forkastet innbydelsen til Guds rike, så har lignelsen også et budskap til oss. Og da er det tre viktige sannheter å understreke:

a. Gud innbyr oss til glede

Det var en gutt som kom på skolen en dag. Han kunne fortelle at han på veien dit hadde han sett en kristen hest. "Hvordan så den ut", ville de andre vite. "Jo, han stod og hang med hodet".

En annen mente at kristendom kunne beskrives med fire T-er: Tungt, tråkig, trist og trøtt. Men en trist kristen er en selvmotsigelse.

Dessverre har nok enkelte kristne, i alle fall i tidligere tider, gitt folk et slikt inntrykk. Den store vekkelsespredikanten John Wesley, metodistkirkens grunnlegger, mente at barn ikke burde leke, for den som leker som barn, vil også leke når han blir voksen!

"Alt som var moro i min oppvekst var enten synd eller fetende", var det en dame som sa. Å være en kristen var forbundet med nei til det meste av de gleder livet hadde å by på. Ja, en eldre kar fra Vestlandet sa at på hans hjemtrakter var det synd å gå med vinterfrakk. Det var for godt for gamle Adam!

Men dette er ikke kristendom, det er reinspikka fariseisme. De hadde laget seg 613 bud, 248 påbud, 365 forbud som man måtte overholde for å være en god, from fariseer. Ikke rart at de reagerte på Jesus som kunne glede seg og feste sammen med alle slags mennesker i godt lag.

Ja, men det står aldri i Bibelen at Jesus lo. Nei, det gjorde han så ofte at det ikke var noe å skrive om. Han gråt et par ganger, og det var verdt å nevne.

Jesus sammenligner det å få del i Guds rike med å bli innbudt til et kjempeselskap. I parallell-lignelsen i Matt 22 bruker Jesus bildet med en *bryllupsfest*. Det er vel den største festen av alle. Bordfelleskap er i Bibelen et uttrykk for det nære samfunn Gud vil det skal være mellom oss og ham. Slik vi gledes ved et festbord, skal vi få gledes i fellesskapet med ham.

Jesus sa om seg selv at han var kommet med liv, ja liv i overflod. Og Paulus oppfordrer oss til å glede oss i Herren *alltid*. Ja, han gjentar det to ganger for å understreke hvor viktig det er. *Fil 4,4 Gled dere i Herren alltid! Igjen vil jeg si: Gled dere!* Det finnes ingen sunn glede som er forbudt for en kristen!

Evangelium betyr jo "det glade budskap". Det forteller oss at våre synder kan bli tilgitt, ja slettet ut, at vi får bli Guds barn, at Gud har omsorg for oss, at vi er trygge hos ham for tid og evighet. At vi har en herlig arv i vente. Og mye, mye mer. Det finnes ikke noe bedre budskap enn dette. Det finnes ikke noe budskap som slik kan forvandle mennesker og sette dem i frihet.

Luther sa en gang at hvis evangeliet gikk opp for oss i hele sin fulle bredde, ville vi bli så glade at vi ville dø tusen ganger av bare glede! – Jeg vet ikke hvordan det er mulig å dø 999 ganger etter den første, men jeg skjønner poenget.

Å gjøre kristendom grå og kjedelig er fullstendig misforstått og et hån mot Gud som sendte sine engler med gledesbud: *I dag er det født dere en frelser.*

Han alene kan frelse oss fra syndens skyld, syndens makt, syndens straff, og inn i sitt evige rike. *Apg 4,12 Det er ikke frelse i noen annen, for i hele verden er det blant mennesker ikke gitt noe annet navn som vi kan bli frelst ved."*

Så kan han også fullt og helt frelse dem som kommer til Gud ved ham, fordi han alltid lever og går i forbønn for dem. Hebr 7,25.

For det andre:

b. Innbydelsen går fortsatt ut.

Den tredje innbydelsesrunden er ikke avsluttet. Gud vil at hans gjestebud skal bli fulltallig. Det er ennå plass rundt bordet, fremdeles er mange stoler tomme. Gud gir seg ikke før alle folkeslag har fått innbydelsen, først da settes festen i gang, slik Jesus lovte i Matt 24,14: *Og evangeliet om riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme.*

Gud vil ha folk av alle nasjoner og stammer, av alle folk og tungemål med til bords i sitt fullkomne rike. Av verdens godt og vel 6 milliarder mennesker er det ca ¼ som enda ikke har hørt det glade budskap. Da trengs det mange tjenere som er villige til å gå med innbydelsen.

I dag er *vi* de tjenere han vil bruke til å innby til festen både her hjemme, der vi bor, og like til jordens ender. Enten er du misjonær, eller så er du misjonsmark, for å sette det på spissen. Alle er vi vitner der vi ferdes til daglig. Alle har vi noen rundt oss som vi kan innby. Familie, venner, kollegaer, naboer, skolekamerater.

Lær oss elske hverandre og
se hva det er
du har ment med at vi bor der vi bor!
Hjelp oss vitne om Jesus
for fjern og for nær.
La ditt ord nå ut til
hele vår jord!

Slik synger vi, og det er en bønn som forplikter. Hva betyr det konkret at vi bor der vi bor? Jo, vi skal i ord og gjerning fortelle om det vi har sett og hørt. Sier vi *ikke* noe, lar vi det *ikke* skinne gjennom at vi hører Jesus til, avlegger vi et *negativt* vitnesbyrd. Vi gir inntrykk av at han ikke betyr noe for oss.

Da vi bodde i Oslo startet vi en såkalt 50-50 gruppe. Vel, vi var tre kristne og syv ikke-kristne, men *vi* hadde Faderen, Sønnen og Ånden med oss, så det ble ca 50-50. Det var en spennende gruppe. En kveld åpnet det seg veldig fint, vi fikk alle tre vitne om hva Jesus betydde for oss.

På veien hjem var min nabo meget stille og tankefull. Da veiene våre skiltes, han skulle til venstre og jeg rett fram, stanset han og sa: "Han betyr visst mye for deg, han der Jesus." "Ja", sa jeg. "Jeg kan ikke tenke meg hvordan livet skulle vært uten ham." "Jeg skjønnte det i kveld", svarte han. Men så kom det: "Jeg har jobbet i 13 år sammen med to som jeg vet er kristne. De har til dags dato ikke sagt et eneste ord til meg om Jesus. Betyr han ikke noe for dem?" – Det var altså det vitnesbyrd *de* avla.

Nå er det få som får anledning til å dra til områder der evangeliet enda ikke har lydt, men vi er alle kalt til å være med på å realisere innbydelsen – også til fjerne folkeslag. Hvordan?

Jeg sa på sist genmix at vi kan være med og *be* at Gud må drive flere arbeidere ut. Det er forresten en risikabel bønn å be, for du kan risikere å bli bønnesvaret selv, slik disiplene ble da de hadde bedt denne bønnen. Hvem har sagt at man kan slå teltpluggene ned for godt når man har passert 40-50? Alder er i mange land en fordel.

Vi kan også be for dem som er ute, om de rette ord, om visdom og innsikt, om frimodighet og kraft, om god helse og beskyttelse mot farer. Vi kan be om et godt samarbeid med lokale arbeidere.

Dessuten kan vi være med og *gi*. Det er et sykdomstegn når misjonen mangler midler. Den eneste sikre investering for evigheten er å gi til misjonen. For det eneste vi får med oss herfra er frelste mennesker. Tenk å få møte noen ved det himmelske festbordet som er der fordi du og jeg ga penger til misjonen. Jeg håper bestemt på å treffe noen malinkeere i alle fall.

For det tredje:

3. Si ja til innbydelsen når anledningen er der!

Når Gud legger gjerningene ferdige må vi si til dem vi møter: Ta i mot innbydelsen. Nå! Det kan bli for sent. Profeten Jesaja formante sitt folk: *Jes 55,6 Søk Herren mens han er å finne, kall på ham den stund han er nær!* Herren kaller ikke alltid. Det er ikke sikkert at den tiden han kaller, er like lang som levetiden.

Og vi må si som det står i Hebr 3,15: *I dag, om dere hører hans røst, så forherd ikke deres hjerter ...*

Vi har ikke fri vilje til å bestemme oss for om vi vil bli frelst eller ikke. Det er Gud som ved sin Ånd gjennom sitt ord og sine vitner innbyr oss til fellesskap med seg. Når et menneske begynner å søke Gud, er det alltid Gud som først har søkt dette mennesket.

Det er noen som tror at det å bli frelst er noe de kan bestemme seg til når som helst. Og noen tenker at det kan man gjøre når man blir gammel og snart skal dø, så kommer man jo til himmelen til slutt. Da tar man alvorlig feil. Guds innbydelse kan sammenlignes med et godt gammeldags frieri. Det er når han frir at hun kan si ja. Det nytter ikke å si: "Jo, du er jo et godt parti, men jeg kan ikke tenke meg å binde meg til en person for resten av livet. Men kom igjen når jeg blir gammel og grå, da vil jeg si ja." Det er ikke sikkert at han da kommer igjen, og da blir hun ikke gift.

Det tragiske i denne lignelsen er alle de unnskyldningene de kom med: Åker, okser, ektefelle. I og for seg gode ting som jeg sa, men det hindret dem i å få del i det beste.

Det er oftest ikke de grove synder eller laster som stenger veien til Himmelriket, men oppatthet med materielle ting, forretning, eiendom eller familie.

Det er ikke noe galt i å ha hus, hytte, båt og bil, men hvis det krever all min tid og oppmerksomhet, så jeg ikke får tid til å tenke på Gud, så står jeg i fare for å miste alt.

Jeg tenker på dem som hver helg skal på hytta så de aldri har anledning til å søke Guds hus. Eller de som bruker helgene på opp-pussing, båtpuss, hagestell osv.

Ja, selv det å være opptatt med ektefelle og familie kan bli en hindring. Jo, man skal ikke forsømme familien, men hvis det blir en unnskyldning for ikke å søke Herren når innbydelsen kommer, da kan altså det gode bli det bestes fiende.

Midt i det å pusle med Guds gode gaver, kan vi miste Guds selv! Nyttige ting og fornuftige forklaringer kan føre til en evig tragedie. Det kommer nemlig en dag da dørene lukkes. Da vil man aldri mer få anledning til å bli med på festen, men kastes i mørket utenfor, sier Jesus i parallellteksten hos Matteus.

Avslutning

Jesus beskrev sitt rike og det å tilhøre ham som en fest. Symbolet på Guds rike er den lykkeligste begivenhet vi mennesker kjenner til. Nå har vi fått en forsmak, men vi har det beste igjen. Johannes taler i Åp 19 om Lammets bryllupsfest. *Åp 19,6-9 Da var det som jeg hørte et stort kor av stemmer, som et brus av veldige vannmasser og drønn av voldsomme tordenbrak. De ropte: Halleluja! For Herren er blitt konge, vår Gud, Den Allmektige. 7 La oss glede oss og juble og gi ham æren. Tiden er kommet for Lammets bryllup! Hans brud har gjort seg i stand, 8 og hun har fått en drakt av skinnende rent lin. – Linet er de helliges rettferdige gjerninger. 9 Så sier han til meg: «Skriv: Salige er de som er innbudt til Lammets bryllupsmåltid.» Og han la til: «Dette er Guds sanne ord.»* Og når så Johannes i de siste kapitlene av Åp.boken skal skildre den herligheten som

Jeg ser for meg et uendelig langbord. Her er alle folkeslag innbudt, også du og jeg. Jeg tror Jesus går rundt og setter på plass bordkortene nå. Der står ditt navn, der står mitt navn. Må ikke de plassene stå tomme den dagen den store festen begynner.

Om du ikke har tatt i mot, si ja til innbydelsen nå!